

3. Кодекс адміністративного судочинства України / Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35-36. – 37. – Ст. 446.
4. Довідник дільничного інспектора міліції / Укладачі Ярмач Х.П., Аносенков А.А. – Одеса: НДРВВ ОЮІ НУВС, 2002. – 142 с.
5. Павленко Ю.О. Завдання у сфері попередження гендерного насильства // Кримінальне право України. – 2006. - № 11. – С. 47-55.
6. Протидія насильству в сім'ї: пам'ятка для дільничного інспектора міліції/ Упорядник О. Уварова / Заг. ред. С. Павлиш. – Запоріжжя: Друкарський світ, 2011. – 64 с.

Становлення та розвиток приватної та публічної власності зарубіжних країн

Кравчук О.В., аспірант Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна»

Характерною рисою суспільної системи зарубіжних країн є плюралізм форм власності, яка має два різновиди: приватна і публічна. Переважаючою формою власності є приватна (лат. *privatus*): приватна трудова власність, власність кооперативів, акціонерних товариств (фірм, компаній, корпорацій), транснаціональних корпорацій [1].

Приватна власність може мати як індивідуальний, так і колективний характер, а суб'єктом права цієї форми власності може виступати будь-яка фізична чи юридична особа. За сучасних умов приватна власність дедалі частіше виступає не в індивідуальній, а в різноманітних асоційованих формах – колективній, акціонерній.

Щодо акціонерної форми власності, то в розвинених країнах нею охоплено близько 80% основного капіталу і продукції, що виробляється. Завдяки акціонерним фірмам стало можливим з'єднувати фінансові ресурси принципово різних обсягів і тим самим залучати до бізнесу як тих, хто має сотню вільних доларів, так і тих, чії кошти складають десятки й сотні мільйонів доларів. Так, у США акціями володіє понад 60% дорослого населення, у Франції кількість індивідуальних власників акцій перевищує 6 млн. чоловік, у Великобританії – 10 млн [1].

З цього приводу важливо відзначити, що у країнах з високою ринковою економікою приватна власність має тенденцію до монополізації. Наприклад, поряд з такими могутніми корпораціями, як «Дженерал моторс», «Боїнг», «Нортроп» у США; «Хьохст», «Мессершмітт-Белоков-Блом» у Німеччині; «Бритіш еркрафт» у Великобританії; «Тойота», «Ніссан», «Міцубісі» в Японії, створюється багато середніх і малих підприємств з кількістю працюючих від 10 до 20 чоловік. Причина цього процесу полягає в тому, що за умов ринкової економіки і гострої конкурентної боротьби, підвищення життєвого рівня населення і зростаючого попиту на вироблювані товари й послуги перепрофілювати монополію складно. І навпаки, перепрофілювати середнє або мале підприємство можна за два-три місяці. Вони більш

придатні для впровадження нових технологій, для налагодження виробництва, нових товарів, на які з'явився попит. Принцип «ефективного малого підприємства» виявився на рідкість вдалою економічною знахідкою. Так, у Німеччині та Франції частка середніх і малих підприємств у економіці сягає понад 95% загальної кількості.

У переробній промисловості Японії (з кількістю працюючих на одному підприємстві до 20 чоловік) вони складають 90%, причому третина їх – сімейні підприємства, де взагалі не застосовувалася наймана праця. Понад 50% таких підприємств Японії зайняті у сфері роздрібної торгівлі та обслуговування. Малі та середні підприємства Японії виробляють 68% усього валового національного продукту країни. У США це складає три чверті валового національного продукту. Середні та малі підприємства – це, так би мовити, капілярні судини будь-якого здорового економічного організму. Світовий досвід переконливо свідчить, що країна процвітатиме тільки тоді, коли будуть успішними малий і середній бізнес, створюючи міцну основу для всієї економічної системи [1].

Публічна (лат. *publicus* – суспільний) власність своїм суб'єктом може мати державу, суб'єкт федерації, місто, громаду, політичну партію, церкву тощо. Відомі два способи її утворення: за рахунок націоналізації (одержавлення) і за рахунок бюджету. У розвинених країнах націоналізуються, як правило, нерентабельні, збиткові підприємства і галузі. За рахунок коштів державного бюджету вони модернізуються, доводяться до рентабельності, а потім денационалізуються. Яскравим прикладом є залізниці Японії, які після Другої світової війни опинилися в занедбаному стані й тому були націоналізовані. За планом їх реконструкції до середини 80-х років на всій території країни була створена мережа надшвидкісних залізниць і автомагістралей високого класу, і відразу ж розпочалася їх денационалізація.

Националізація може бути і результатом поступок малозабезпеченим верствам населення, коли до влади приходять уряди, очолювані соціалістами. Так було у Франції з приходом до влади Франсуа Міттерана на початку 80-х років минулого століття. Але спад виробництва на підприємствах збільшеного державного сектора, відтік капіталу за кордон та інші причини змусили соціалістів перейти на шлях денационалізації.

За рахунок бюджету в розвинених країнах державний сектор має місце головним чином у капіталомістких галузях економіки: атомній промисловості, освоєнні космосу, військовому виробництві тощо. Частка державної власності в основних виробничих фондах зарубіжних країн складає від 7 до 25%. У державній власності США знаходиться 20% національного багатства, це менше, ніж у Франції, але більше, ніж у Німеччині та Великобританії. США – роботодавець для 18–19 млн чоловік (близько 18% зайнятих).

У соціалістичних державах і країнах, що розвиваються, державний сектор є результатом цілеспрямованої політики. «Державний сектор економіки – сектор господарства, заснований на соціалістичній загальнонародній власності, є керівною силою у народному господарстві. Так, наприклад у ст. 7 Конституції Китаю 1982 року зазначається, що держава гарантує зміцнення і розвиток державного сектора економіки [1].

Таким чином, для ринкової економіки зарубіжних країн характерне саморегулювання, головним важелем якого є конкуренція. Проте у жодній розвиненій країні ринок не існує сам по собі: він коригується і доповнюється діями держави. Державне регулювання економіки у ринковому господарстві становить систему типових заходів законодавчого, виконавчого та контролюючого характеру, здійснюваних правомочними державними установами й громадськими організаціями з метою стабілізації і пристосування відповідної соціально-економічної системи до умов, що змінюються.

Список використаних джерел:

1. Конституційне право зарубіжних країн: Навч. посібник / М. С. Горшенєва, К. О. Закоморна, В. О. Ріяка та ін.; За заг.ред. В. О. Ріяки. – 2-е вид., допов. і перероб. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – С. 248